

Παγκόσμια Καλή Θέληση

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

2009 N° 3

Ένα τακτικό δελτίο που προβάλλει την ενέργεια της καλής θέλησης μέσα στις παγκόσμιες υποθέσεις

ΟΡΘΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΟΝΤΑ

Μία από τις θεμελιώδεις ιδέες από τις οποίες διαπνέεται το έργο της Παγκόσμιας Καλής Θέλησης είναι ότι μόνο με την σταθερή εφαρμογή της αρχής της καλής θέλησης θα μπορέσουμε να κινηθούμε προς ένα κόσμο που θα διέπεται από ορθές ανθρώπινες σχέσεις. Όπως όμως συμβαίνει με την “καλή θέληση”, έτσι και οι “ορθές ανθρώπινες σχέσεις” συνιστούν μια σκέψη που δεν έχει ακόμη αξιολογηθεί ως αναγκαία και επείγουσα για τον κόσμο, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο προϋποθέτει ένα είδος επανάστασης στο νου και την καρδιά.

Οι διάφορες κρίσεις που συνεχίζουν να μας μαστίζουν, είτε πρόκειται για τον ρατσισμό, την οικονομική ανισότητα, την οικολογική καταστροφή κλπ., είναι τόσο κραυγαλέα παραδείγματα σφαιρικών ανθρώπινων σχέσεων, που θα έπρεπε να έχει καταστεί σαφές το πόσο αναγκαία είναι η πρακτική των ορθών ανθρώπινων σχέσεων σε ατομική, ομαδική, εθνική και πλανητική κλίμακα. Ευτυχώς όμως, πληθαίνουν οι άνθρωποι καλής θέλησης που αποδέχονται την πρόκληση να εφαρμόσουν την καλή θέληση σε πλήθος όσες περιπτώσεις, όπως δείξαμε στο προηγούμενο τεύχος αυτού του Δελτίου. Σύμφωνα με την Αλίκη Μπέιλυ “μια ενδιαφέρουσα όψη της καλής θέλησης είναι ότι καθώς αναπτύσσεται μέσα στην ανθρώπινη συνείδηση, φέρνει πρώτα απ’ όλα μια αποκάλυψη των υφιστάμενων χασμάτων που χαρακτηρίζουν την πολιτική, θρησκευτική, κοινωνική και οικονομική ζωή των ανθρώπων παντού. Η αποκάλυψη ενός χάσματος συνοδεύεται πάντοτε (γιατί αυτή είναι η ομορφιά του ανθρώπινου πνεύματος) από προσπάθειες πάνω σ’ όλες τις δυνατές γραμμές για τη γεφύρωση ή τη θεραπεία του χάσματος.

Επιβεβαιώνεται απ’ τις χιλιάδες των ομάδων και οργανώσεων που εργάζονται για να τερματίσουν τα χάσματα και να

κατεδαφίσουν τα εμπόδια για τις ορθές ανθρώπινες σχέσεις.” *Οι Ακτίνες και οι Μυήσεις, σ. 750*

Μια πιθανή αντίρρηση που ορισμένοι πάντως αισθάνονται ότι θα μπορούσε να διατυπωθεί για τις “ορθές ανθρώπινες σχέσεις” εντοπίζεται ακριβώς στον μεσαίο όρο, στη λέξη “ανθρώπινες”. Έχοντας φτάσει σε ένα σημείο της γήινης ιστορίας, όπου μάλιστα κάποιοι υπέρμαχοι της συντήρησης του πλανήτη διατείνονται ότι επίκειται ένα έκτο μεγάλο κύμα αφανισμού των ειδών, ένα κύμα μάλιστα που για πρώτη φορά φαίνεται να οφείλεται άμεσα στην ανθρώπινη δραστηριότητα, πώς γίνεται να μιλάμε για ορθές σχέσεις με τα άλλα βασίλεια της φύσης; Η απάντηση έγκειται στο γεγονός ότι η εφαρμογή της καλής θέλησης δεν περιορίζεται σε μια όψη της φύσης, αλλά πρόκειται μάλλον για μια οικουμενική ακτινοβολία, που αγκαλιάζει κάθε ύπαρξη. Ετσι λοιπόν θεραπεύει τα χάσματα μεταξύ των ανθρώπων, κι επίσης εξομαλύνει τις συχνά προβληματικές σχέσεις που αναπτύσσουμε με τα άλλα αδελφά μας πλάσματα. Δηλαδή οι ορθές σχέσεις με τα άλλα βασίλεια εξελίσσονται φυσιολογικά και παράλληλα με την πρόοδο των ορθών ανθρώπινων σχέσεων.

Ασφαλώς δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όπως ακριβώς συμβαίνει με τις ανθρώπινες σχέσεις, έτσι και στον τομέα των ορθών σχέσεων με τα άλλα βασίλεια της φύσης έχουμε μακρύ δρόμο ακόμα μπροστά μας να διανύσουμε μέχρι να συστήσουμε σχέσεις με το ζωικό, φυτικό και ορυκτό βασίλειο που να μπορούν να φέρουν επάξια τον χαρακτηρισμό “ορθές”. Αξίζει λοιπόν να κάνουμε μια παύση και να αναλογιστούμε πού βρισκόμαστε σήμερα και να στοχαστούμε πάνω σε κάποιες πολλά υποσχόμενες πρωτοβουλίες διαφόρων ατόμων και ομάδων, που επουλώνουν τα χάσματα ανάμεσα στο ανθρώπινο είδος και τα άλλα έμψυχα όντα.

Σε αυτό το τεύχος

ΟΡΘΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ
ΟΛΑ ΤΑ ΟΝΤΑ

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΑΛΗ ΘΕΛΗΣΗ ΕΙΝΑΙ... η γέφυρα που συνενώνει τα βασίλεια της φύσης σε μια ολότητα.

Editor:
Dominic Dibble

www.worldgoodwill.org

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Μόλις αρχίζουμε να δίνουμε προσοχή στα διάφορα βασίλεια της φύσης, αυτό που μας συνεπαίρνει είναι η εκθαμβωτικά πλούσια ποικιλία ζώων πάνω στον πλανήτη. Κι ενώ ούτως ή άλλως είναι ήδη απέραντη η ποικιλία ζώων και φυτών που βλέπει το μάτι, η ποικιλία αυτή υπερβαίνει κάθε τάξης μέγεθος όταν περνάμε στο μικροσκοπικό επίπεδο ύπαρξης. Εξίσου όμως μένεις άφωνος μπροστά στην καταπληκτική εφευρετικότητα με την οποία η ζωή ανταπεξέρχεται στο πρόβλημα των διαφορετικών συνθηκών περιβάλλοντος, ακόμα και στις πιο ακραίες περιπτώσεις. Παράδειγμα αποτελούν οι 'υδροθερμικοί πόροι'. Είναι σχηματισμοί στον πυθμένα του ωκεανού που οφείλονται σε κατακόρυφες διεξόδους ηφαιστειακής δραστηριότητας και οι οποίες μοιάζουν με καμινάδες. Υπέρθερμο νερό, πλούσιο σε διάλυμα μεταλλικών στοιχείων που τα συγκεντρώνει διαπερνώντας τον φλοιό της γης, ξεχύνεται μέσα στα μαύρα, ψυχρά νερά του ωκεάνιου βυθού. Εκεί, παρά την έλλειψη ηλιακού φωτός, έχουν αναπτυχθεί ορισμένα βακτήρια που μετατρέπουν σε ενέργεια τα εκλυόμενα από τις 'καμινάδες' θερμά μείγματα μεθανίου και θείου, μέσα από μια διαδικασία που αποκαλείται χημειοσύνθεση. Περισσότερο σύνθετες μορφές ζωής, όπως τα μαλάκια και οι θαλασσοσκώληκες, χρησιμοποιούν αυτούς τους μικροοργανισμούς σαν τροφή τους. Με τη σειρά τους οι μικροοργανισμοί, οι οποίοι βρίσκονται στην κατώτερη κλίμακα της τροφικής αλυσίδας, αποθέτουν με τη σειρά τους αυτά τα μέταλλα στη βάση της 'καμινάδας' συμπληρώνοντας τον κύκλο της ζωής.

Από την τεράστια ποικιλία των έμβιων όντων προκύπτει ένα ζήτημα. Έχει νόημα όλη αυτή η διαφοροποίηση; Τα ανθρώπινα πλάσματα επιζητούν πάντοτε να βρουν ένα νόημα στο περιβάλλον τους, να βρουν ή να συστήσουν αναγνωρίσιμα πρότυπα. Για τον μέσο άνθρωπο το ζήτημα μοιάζει απλό: Η ύπαρξη ζώων, φυτών και ορυκτών είναι κάτι το φυσικό και δεν χρειάζεται παραπέρα σκέψη το ζήτημα. Για τους επιστήμονες όμως, που έχουν ταχθεί στην μελέτη της φύσης, προκύπτει η ανάγκη μιας μεγαλύτερης ακρίβειας. Ο τριπλός βασικός διαχωρισμός σε ζώα, φυτά και ορυκτά ξεκίνησε τον 18 αιώνα, από τον πατέρα της βιολογικής ταξινόμησης, τον Κάρολο Λινναίο, που καθιέρωσε το διαχωρισμό αυτό ως κορωνίδα του συστήματός του. Η επιστήμη της ταξινόμησης κατατάσσει τα είδη σε διάφορες κατηγορίες και υποκατηγορίες, και για τον βιολόγο που αναζητά το νόημα της σχέσης μεταξύ ζώων και φυτών διαφόρων τύπων αποτελεί ξεκάθαρα ένα σημαντικό εργαλείο. Το επίμαχο ερώτημα που προκύπτει είναι, με βάση ποιο κριτήριο πρέπει να γίνονται οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα διάφορα είδη; Ο Λινναίος αποφάνθηκε ότι η κύρια βάση πρέπει να είναι δομικής φύσης. Έτσι, σε ένα απλό παράδειγμα, η κυριότερη

διαφορά μεταξύ μαρσιποφόρων θηλαστικών, όπως το καγκουρώ ή το κοάλα, και των άλλων θηλαστικών, είναι ότι τα πρώτα διαθέτουν έναν μάρσιπο, μέσα στον οποίο αναπτύσσονται στα πρώιμα στάδια της ζωής τους τα νεογνά. Υπάρχουν βεβαίως και άλλες διαφοροποιήσεις (π.χ. τα μαρσιποφόρα γενικότερα έχουν μια χαμηλότερη θερμοκρασία σώματος), αλλά προσδιορίζοντας μια ορατή φυσική διαφορά όπως η παραπάνω, η διαφοροποίηση γίνεται πιο εύκολα αντιληπτή για τον κοινό άνθρωπο.

Καθώς ωστόσο, με το πέρασμα του χρόνου, ανακαλύπτονταν όλο και περισσότερα είδη ζώων και φυτών (και ενώ η ταξινόμηση των ορυκτών σύντομα έπεσε σε αχρησία), η ανάγκη να προσδιοριστεί η θέση τους μέσα στο σύστημα ταξινόμησης του Λινναίου οδήγησε σε μια πληθώρα κατηγοριοποιήσεων, και μαζί των απαραίτητων μεταξύ τους διαφοροποιήσεων. Επίσης, η έκδοση του βιβλίου του Δαρβίνου Περί της Καταγωγής των Ειδών, το 1859, εισηγάγε μια εντελώς νέα προοπτική πάνω στις πιθανές σχέσεις μεταξύ όντων από διαφορετικές κατηγορίες. Μολονότι η προσέγγιση του Λινναίου εξακολουθεί να χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα, αυτή αντικαθίσταται πλέον από ένα διαφορετικό σύστημα, που δεν βασίζεται μόνο πάνω στην γενική δομή, αλλά στις γενετικές ομοιότητες αλλά και διαφορές μεταξύ των ειδών, καθώς και στον τρόπο που όλο αυτό τα συσχετίζει μεταξύ τους σε επίπεδο εξέλιξης. Αυτή η νεότερη μέθοδος ταξινόμησης των έμβιων όντων περιλαμβάνει τη χρήση μιας εξαιρετικά προηγμένης τεχνικής στατιστικής και ανάλυσης του γονιδιώματος (DNA) και συνεπώς δεν είναι τόσο εύκολα κατανοητή από το ευρύ κοινό. Σαν αποτέλεσμα πρόκυψαν ορισμένα εντελώς εκπληκτικά συμπεράσματα, όπως για παράδειγμα ότι τα μανιτάρια έχουν πιο μεγάλη σχέση με τα ζώα απ' ό,τι με τα πράσινα φυτά.

Μήπως λοιπόν εδώ βρίσκεται η 'αληθινή' άποψη του δέντρου της ζωής; Κι αν έτσι συμβαίνει, πόσο αυτό βοηθά τον μέσο άνθρωπο να σκεφτεί πώς θα όφειλε να είναι οι σχέσεις μας με τα άλλα βασίλεια της φύσης; Ως προς την ερώτηση σχετικά με την αλήθεια του ζητήματος, θα πρέπει μάλλον να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί. Η δόμηση ενός τόσο περίπλοκου σχήματος ταξινόμησης συνεπάγεται πλήθος από αμφιβολίες, όπως θα μπορούσε να συμπεράνει κάθε επιστήμονας που καταπιάνεται με ένα τέτοιο έργο. Εξάλλου η επιστήμη συνηθίζει να αναπροσαρμόζει τις θεωρίες της υπό το φως νέων δεδομένων. Ας υποθέσουμε μάλλον πως το μοντέλο αυτό προσφέρει σε πολλούς επιστήμονες μεγαλύτερη χρησιμότητα, φωτίζοντας τις δικές τους πιο πρόσφατες θεωρίες και παρατηρήσεις, από ότι το παλαιότερο μοντέλο του Λινναίου. Σε ότι αφορά τον μέσο άνθρωπο, είναι πιθανόν να χρησιμεύει καλύτερα το προηγούμενο μοντέλο, επειδή 'διαιρεί'

τον κόσμο με τρόπο που προσεγγίζεται πιο εύκολα από τον κοινό νου. Για τον μέσο παρατηρητή η ακινησία των πράσινων φυτών και των μανιταριών φαίνεται να είναι πιο σημαντική απ' ό,τι οι λεπτομέρειες που αφορούν το DNA τους.

Όταν εξετάζουμε τη σχέση μας με τα άλλα βασίλεια, μια όψη που αναπόφευκτα παρουσιάζεται είναι το ερώτημα της προέλευσης των ζώντων πλασμάτων και η φυσική σχέση μας με αυτά: με άλλα λόγια, όπως προαναφέρθηκε, το ζήτημα της εξέλιξης. Όπως είδαμε, η σύγχρονη βιολογική επιστήμη έχει συμπεράνει με αρκετή σιγουριά ότι οι άνθρωποι και τα άλλα ζώα “κατάγονται” από προγενέστερες και πιο πρωτόγονες μορφές ζωής. Άρα αυτή η θεωρία δίνει έμφαση στη συγγένεια της ανθρωπότητας με άλλες μορφές ζωής, κάτι θετικό καθ' αυτό. Φυσικά, δεν αποδέχονται όλοι αυτή τη θεωρία, και η γνωστότερη αντίθετη, είναι η έχουσα θρησκευτικό έναυσμα θεωρία της “δημιουργίας” (creationism) (1) που δεν δέχεται ότι οι άνθρωποι είναι άμεσοι απόγονοι προγενέστερων μορφών ζωής.

Η Αλίκη Μπέιλυ και άλλοι συγγραφείς της Προαιώνιας Σοφίας, διατηρούν μια κάπως ενδιάμεση θέση, συμφωνώντας με τη θεωρία της δημιουργίας στο σημείο ότι η φυσική μορφή του ανθρώπου δεν είναι εξελικτικό παράγωγο ζώων που προϋπήρξαν, αλλά και ότι η ζωή και η συνείδηση που ενεργοποιεί αυτή τη μορφή εξελίχθηκε μέσω των διάφορων βασιλείων της φύσης που προϋπήρξαν, συμπεριλαμβανομένου ακόμη και του ορυκτού. Η εξήγηση αυτής της κάπως παράδοξης άποψης θα μας απομάκρυνε πολύ από το θέμα, αλλά οι ενδιαφερόμενοι ίσως θελήσουν να συμβουλευτούν από την Μυστική Δοξασία το τμήμα Ανθρωπογένεση της Ε. Π. Μπλαβάτσκι (2) και το Απόκρυφη Επιστήμη: Μια Σύνοψη του Ρούντολφ Στάινερ (Occult Science: An Outline) (3).

Δεν υπάρχει βέβαιος τρόπος επιβεβαίωσης στη πράξη του πώς ακριβώς ξεκίνησε η ζωή μιας και τις αποδείξεις μας τις σκοτίζουν απέραντα κενά στο χρόνο και εξ ίσου τεράστια αβεβαιότητα σε σχέση με τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούσαν εκείνες τις περιόδους (που συμπεριλαμβάνουν ακόμη και την πιθανότητα να ίσχυαν διαφορετικά οι φυσικοί νόμοι.) Αυτό όμως δε μπορεί να μας εμποδίζει να αναγνωρίζουμε τη σχέση μας με άλλα πλάσματα. Τα συγγράμματα της Αλίκης Μπέιλυ και άλλων συγγραφέων κατά την παράδοση της Προαιώνιας Σοφίας κάνουν έναν διαχωρισμό ανάμεσα στη βιολογική δραστηριότητα μιας μορφής και στην ενέργεια της ίδιας της Ζωής, η οποία, όπως η ενέργεια της φυσικής, ούτε να δημιουργηθεί μπορεί, ούτε να καταστραφεί. Είναι ο αόρατος οδηγός πίσω από κάθε βιολογική δραστηριότητα και όταν αυτή η βιολογική δραστηριότητα που ονομάζουμε φυσική ζωή παύει, απλώς συνεχίζει την πορεία της. Αυτή η Ζωή είναι ίδια και απaráλλακτη σε όλα τα

πλάσματα. Μπορούμε να στηριζόμαστε σε αυτή την αντίληψη, στο ότι δηλαδή μπορούμε να δούμε σε όλες τις μορφές να πάλλονται οι μυστηριώδεις ενέργειες της ζωής, και ότι αυτό το γεγονός από μόνο του και μόνο αποτελεί επαρκή εγγύηση για την αναγνώριση της ύπαρξης ενός άμεσου και άρρηκτου κοινού δεσμού ανάμεσα στα διάφορα βασίλεια της φύσης, όπως και αν αντιλαμβανόμαστε την προέλευση και το πιθανό πεπρωμένο τους.

Οι άνθρωποι είναι πλέον εξοικειωμένοι σε γενικές γραμμές με τη δαρβινική παρατήρηση ότι η εξέλιξη προάγεται μέσω φυσικής επιλογής, ή, με τη στενογραφική διατύπωση, της “επιβίωσης του ικανότερου”. Δυστυχώς, αυτό το δόγμα ορισμένοι το υπεραπλούστευσαν και το διαστρέβλωσαν στα όρια μιας εικόνας ζώδους ανταγωνισμού και μετά το εφάρμοσαν στην ανθρώπινη κοινωνία. Υπονοούν με αυτό ότι επιβιώνουν και ευημερούν μόνο τα ισχυρότερα άτομα (ή εταιρίες ή κοινωνίες κλπ.) Μερικοί μάλιστα κάνουν και ένα βήμα παραπέρα, προτείνοντας πως μόνο ο ισχυρότερος θα έπρεπε να επιβιώνει και να ευημερεί, κι αυτό είναι μονοπάτι γλιστερό, που θα μπορούσε να καταλήξει στην ευγονική. Η αρχική παρατήρηση του Δαρβίνου όμως ήταν πολύ πιο λεπτοφυής από αυτή την βάναυση ερμηνεία. Η “ικανότητα” δεν συνεπάγεται δύναμη εξουσίας, αλλά μπορεί να αναφέρεται σε οποιοδήποτε αριθμό κληρονομικών χαρακτηριστικών που επαυξάνουν την πιθανότητα επιβίωσης και αναπαραγωγής ενός οργανισμού. Επίσης, μολονότι ισχύει ότι τα είδη τρέφονται από άλλα είδη, ή ανταγωνίζονται μεταξύ τους για την τροφή, εκεί όπου τα είδη ενέχονται σε μακροχρόνιες αλληλεπιδράσεις επωφελείς για το ένα, το άλλο ή και τα δύο, είναι διαδεδομένη η συμβίωση ανάμεσα στα ζωικά και φυτικά βασίλεια. Η βιολόγος Lynn Margulis θεωρεί μάλιστα πως η συμβίωση είναι μια μείζον κινητήρια δύναμη στην εξέλιξη. Θα έμοιαζε λοιπόν ότι η φυσική εξέλιξη δεν αποτελεί ασφαλή οδηγό σχετικά με το πώς η ανθρωπότητα οφείλει να σχετίζεται με τα κατώτερα βασίλεια. Σχετικά με αυτό όμως θα πρέπει να εξετάσουμε την εξέλιξη υπό ένα διαφορετικό φως, το φως της συνείδησης.

Η παράδοση της Προαιώνιας Σοφίας, μέρος της οποίας αποτελούν τα έργα της Αλίκης Μπέιλυ, δίνει προτεραιότητα στην εξέλιξη της συνείδησης -γι αυτό και η ηθική υποχρέωση είναι να προσπαθούμε να επιτρέπουμε, και όπου είναι δυνατό να υποβοηθούμε, αυτή την ενοικούσα συνείδηση να αναπτύσσεται. Αυτή η διαδικασία υποβοήθησης σχετίζεται ιδιαίτερα με τρεις τομείς: τα ζώα με ιδιαίτερη νοημοσύνη, τα κατοικίδια και τα ζώα εκτροφής. Αυτοί οι τρεις τομείς αλληλοεπικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό. Τα ζώα που έχουν την μεγαλύτερη επαφή με το γενικό πληθυσμό είναι τα κατοικίδια. Αξίζει να σημειώσουμε πως ο ορισμός της λέξης “κατοικίδιο” δε συμπεριλαμβάνει μόνο το εξημερωμένο ζώο

για συντροφιά ή ψυχαγωγία, αλλά και κάτι πολύ αγαπημένο και κάτι που το χαϊδεύω ή ακουμπάω με φροντίδα. Οι επιπλέον αυτοί ορισμοί αποδίδουν μια ακόμη πλευρά της σχέσης ανθρώπου-κατοικίδιου. Η πρώτη περίπτωση υπονοεί ότι μερικές φορές η σχέση μπορεί να υποδηλώνει υποκατάσταση των ανθρώπινων σχέσεων. Η φανερή αναλογία είναι η σχέση ενήλικα - παιδιού, καθώς το ζώο, όπως και το παιδί, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον ενήλικα για τη φροντίδα και την ανάπτυξη του. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ανάμεσα σε ανθρώπους και κατοικίδια μπορούν να αναπτυχθούν ισχυρές σχέσεις συμπάθειας και ότι αυτό μπορεί να είναι αμοιβαία ωφέλιμο. Όμως, όπως σε κάθε σχέση, υπάρχει ο κίνδυνος των άκρων. Όπως και το παιδί, έτσι και το κατοικίδιο μπορεί να “χαλάσει” - με λίγα λόγια, να παραχαϊδευτεί. Κάτι τέτοιο υποδηλώνουν τα “σπα για κατοικίδια.” Κύριος στόχος των γονιών είναι να βοηθούν το παιδί που μεγαλώνει, να ανακαλύψει τις δικές του δυνάμεις και να τις αναπτύξει, αλλά και να ανακαλύψει τις αδυναμίες του και τον τρόπο να τις ξεπεράσει. Το ίδιο θα έπρεπε να ισχύει και για ένα κατοικίδιο ζώο, καθώς μπορούν να αναγνωριστούν δυνάμεις και αδυναμίες στο χαρακτήρα, και ένα θετικό σημάδι εδώ είναι η ύπαρξη εκπαιδευτών ζώων (4). Μάλιστα όταν δίνουμε σε ένα παιδί μερικώς την ευθύνη ενός κατοικίδιου, αυτό μπορεί να αποβεί πλούσια πηγή μαθημάτων ζωής.

Άλλο ένα πεδίο στη σχέση ανθρώπων - κατοικίδιων εντοπίζεται στην περιοχή της ανταγωνιστικής εκτροφής τους για τα ειδικά χαρακτηριστικά ενός συγκεκριμένου υποείδους ή “ράτσας”. Είναι άραγε αυτό μια προσπάθεια να αναπτυχθεί η συνείδηση του ζώου; Η απάντηση δεν είναι τελείως σαφής. Από τη μία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως προσπάθεια εξαγνισμού της έκφρασης των ιδιοτήτων που παρουσιάζει ένας συγκεκριμένος τύπος ζώου, με σκοπό τη δημιουργία του τέλει είδους. Αλλά η “τελειότητα”, όπως και η “καταλληλότητα” ως όρος επιδέχεται ερμηνείες όπως λ.χ. ότι μπορεί μεν η επιλεκτική εκτροφή να δημιουργεί ελκυστικά φυσικά χαρακτηριστικά σε ένα ζώο, αλλά μερικές φορές αυτό γίνεται σε βάρος της συνολικής του υγείας. Υπάρχει επίσης και το ζήτημα κατά πόσον η ανθρώπινη ανταγωνιστικότητα θολώνει την πρόθεση υποστήριξης του ζώου. Η λυδία λίθος θα πρέπει να είναι πάλι, σίγουρα, η θετική ανάπτυξη της συνείδησης του ζώου. Η πρακτική της επιλεκτικής εκτροφής έχει επίσης πολύ μεγάλη σημασία στο φυτικό βασίλειο και η ανθρωπότητα έχει καλλιεργήσει φυτά και για βελτίωση της παραγωγικότητάς τους και τον ακόμη πιο υποκειμενικό στόχο, της αύξησης της ομορφιάς. Μπορούμε να δεχτούμε να γίνεται αυτό, όχι γιατί αυτό ικανοποιεί τους ανθρώπους, αλλά κυρίως, γιατί αυτό επιβάλλει το καλό του ίδιου του φυτού;

Η άλλη διάσταση του “κατοικίδιου”, που έχει σχέση

με την επαφή και το χάιδεμα, δείχνει τον τρόπο με τον οποίο εκφράζεται συχνά η συμπάθεια μεταξύ ανθρώπων και ζώων. Ουσιαστικά, αυτή η απλή χειρονομία έχει αποδειχθεί ότι μειώνει σημαντικά το στρες στον άνθρωπο, και για το λόγο αυτό υπάρχουν πλέον σκυλιά και γάτες που εκπαιδεύονται για ζώα θεραπείας. Τα ζώα αυτά μπορούν να πηγαίνουν σε νοσοκομεία, οίκους ευγηρίας, θεραπευτήρια κλπ. και να παρέχουν στους διαμένοντες την άνεση της συντροφιάς του ζώου. Και μάλιστα αυτή η σκέψη έχει επεκταθεί και συμπεριλαμβάνει και άλλα είδη συμπεριλαμβανομένων κουνελιών, πουλιών, δελφινιών, ακόμη και ελεφάντων. Και μολονότι τα φυτά δεν παρέχουν άμεσα ανακούφιση στους ανθρώπους, ελάχιστα μπορεί να αμφιβάλλει κανείς για τη θεραπευτική δύναμη των κήπων - και η δραστηριότητα της δημιουργίας και συντήρησης τους και η ακτινοβολία ομορφιά των ίδιων των φυτών.

Πολύ σχετικός με τα κατοικίδια είναι ο τομέας των ζώων εργασίας, επειδή ένα ζώο μπορεί να είναι και τα δύο -ένα φανερό παράδειγμα είναι το ποιμενικό σκυλί. Τα ζώα φυσικά δε δουλεύουν μόνο σε φάρμες - υπάρχει ένα ολόκληρο φάσμα καθηκόντων που οι άνθρωποι έχουν εκπαιδεύσει τα ζώα να επιτελούν. Ως παραδείγματα, οι αγώνες δρόμου, το κυνήγι, η βοήθεια στους ψαράδες, η φύλαξη, η ανίχνευση ναρκωτικών, τα ζώα θεραπείας (όπως αναφέρθηκε προηγουμένως), όσα βοηθούν τους κωφάλαλους και ολόκληρη η σχετική κατηγορία των σκύλων υπηρεσίας που συμπεριλαμβάνει σκυλιά που βοηθούν στα προβλήματα κίνησης, όσους έχουν τάσεις για επιληπτικές κρίσεις και υπογλυκαιμίας και επίσης όσους έχουν ορισμένες μορφές ψυχιατρικής δυσλειτουργίας (ακόμη, κάποιοι πίθηκοι έχουν εκπαιδευτεί να βοηθούν τετραπληγικούς.) Ζώα έχουν επίσης εκπαιδευτεί για διασκέδαση στο θέατρο, σε ταινίες και σε τσίρκο.

Κι ενώ πολλά από αυτά τα παραδείγματα, δηλαδή ζώων που υπηρετούν ανθρώπους προκαλούν έμπνευση και μπορεί να οδηγήσουν σε αρκετές περιπτώσεις στην ανάπτυξη της συνείδησης του ζώου, όταν ερχόμαστε στο θέμα των ζώων εκτροφής για κατανάλωση, ανακύπτουν δύο βασικά ζητήματα. Το πρώτο είναι το ηθικό ερώτημα, εάν γενικά οι άνθρωποι πρέπει να καταναλώνουν τα ζώα. Αυτό επίσης συνδέεται στενά και με το ζήτημα της μεταχείρισης των ζώων στα εργαστήρια της βιοϊατρικής έρευνας και των όσων αυτή προσφέρει στην ανθρώπινη υγεία. Και τα δύο αυτά ζητήματα προβάλλουν ισχυρά ηθικά διλήμματα, και αυτά θα πρέπει να απασχολήσουν τους πάντες. Το δεύτερο είναι το ηθικό ζήτημα της μεταχείρισης και των συνθηκών ζωής αντίστοιχα των ζώων εκτροφής και εργαστηριακής έρευνας, και αυτό είναι ένα συγκεκριμένο ερώτημα για την κοινωνία. Έχουμε θίξει ήδη αυτό το ζήτημα σε προηγούμενο ενημερωτικό Δελτίο (Οι Φροντιστές της Βιωσιμότητας,

2007, Αρ. 3)5) οπότε δεν θα απαριθμήσουμε τα ίδια επιχειρήματα εδώ. Ένας συγκεκριμένος όμιλος που εργάζεται ιδιαίτερα με αυτό το θέμα είναι η “Συμπόνια στην Παγκόσμια Κτηνοτροφία” (Compassion in World Farming) 6. Αξίζει επίσης να επισημάνουμε την εργασία ενός πρωτοπόρου στην μεταχείριση των ζώων εκτροφής με συμπόνια και συμπάθεια, ιδίως στις συνθήκες της θανάτωσης ή σφαγής τους, συγκεκριμένα του επιστήμονα Temple Grandin, ο οποίος πιστεύει ότι, έστω και είναι ηθικά αποδεκτό να καταναλώνουμε ζώα, οι άνθρωποι οφείλουν να προσφέρουν μια αξιοπρεπή ζωή και έναν ανώδυνο θάνατο, και με αυτό το σκοπό έχει συνεργαστεί και εργάζεται για την κατασκευή και ανάπτυξη υποδομών κτηνοτροφίας με όρους ανθρωπιάς, ελέους και σεβασμού των ζώων.

Κι ενώ τα ζώα της αγροτικής οικονομίας έχουν εξοικειωθεί με το περιβάλλον τους μέσω της μακράς σχέσης τους με τους ανθρώπους, μια άλλη κατηγορία είναι αυτή των άγριων ζώων που κρατούνται σε ζωολογικούς κήπους ή σε πάρκα ζώων. Αυτό δικαιολογείται ως ένα βαθμό και για διάφορους λόγους, με επιχειρήματα που ανάγονται στο συμφέρον των ζώων, όπως η διάσωση απειλούμενων ειδών, ενώ κάποιοι άλλοι αφορούν περισσότερο τα ανθρώπινα συμφέροντα, όπως η έρευνα ή η εξοικείωση των ανθρώπων με την υπέροχη ποικιλία των πλασμάτων. Υπάρχουν δυστυχώς παραδείγματα ζώων που φροντίζονται ανεπαρκώς στους ζωολογικούς κήπους και τραυματίζονται ψυχολογικά. Ωστόσο υπάρχουν επίσης παραδείγματα πολύ προσεκτικής κατασκευής και καλών χώρων περιορισμού με συστήματα ταΐσματος σχεδιασμένα να μιμούνται τη φύση όσο το δυνατό περισσότερο. Το εάν και κατά πόσον στην πραγματικότητα ένας συγκεκριμένος ζωολογικός κήπος ή πάρκο είναι προς όφελος των ζώων, εξαρτάται τελικά από την ισορροπία των λόγων για τους οποίους ιδρύθηκε σε συνάρτηση με την ηθική της στάσης των ανθρώπων που τον λειτουργούν.

Η ανθρωπότητα έχει επίσης ανακαλύψει, μέσω της παρατήρησης, ότι μερικά ζώα εμφανίζουν αξιοσημείωτη ευφυΐα, κι αυτό κάνει ενδιαφέρουσα την πιθανότητα της επικοινωνίας μεταξύ των ειδών. Τα πιο γνωστά παραδείγματα ευφυών ειδών περιλαμβάνουν τους πιθήκους, τα δελφίνια και τις φάλαινες. Και έχουν σωρευτεί πια αποδείξεις περί έξυπνης χρήσης εργαλείων από τα κορακοειδή (την οικογένεια των πτηνών που περιλαμβάνει τα κοράκια, τις καρακάξες, τις κίσσες κ.λπ.). Υπάρχουν πλήθος πρωτοπόρων εργατών που έχουν ερευνήσει τέτοια ζώα στο φυσικό τους ενδιαίτημα, και τρεις από τους πιο διάσημους είναι η τριάδα των γυναικών που κάποτε αναφέρονται και ως οι Άγγελοι του Leakey (καθώς κοινό τους μέντορα έχουν τον διαπρεπή αρχαιολόγο Louis Leakey). Η Dian Fossey εργάστηκε με τους ορεινούς γορίλλες

μέχρι τον πρόωρο θάνατό της, ενώ οι εργασίες της Jane Goodall με τους χιμπατζήδες και της Birutė Galdikas με τους ουραγοτάγκους συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Οι έρευνές τους έχουν αποκαλύψει ένα εύρος ευφυών κοινωνικών συμπεριφορών. Σε συνθήκες αιχμαλωσίας μάλιστα είναι πλήθος οι πίθηκοι που έχουν διδαχθεί διάφορους τύπους συμβολικών γλωσσών. Επίσης η συμπεριφορά των κητοειδών (δελφίνια, φώκιες και φάλαινες) έχουν επίσης μελετηθεί σε κάποιο βάθος, αποκαλύπτοντας ότι διαθέτουν περίπλοκα κοινωνικά πρότυπα και χρήση εργαλείων. Αλλά και η επικοινωνία των κητοειδών και άλλων ζώων μέσω γλώσσας που χρησιμοποιεί ηχητικά σήματα εξακολουθεί να αποτελεί μυστήριο, και ο στόχος της πλήρους κατανόησης των πλασμάτων αυτών μονάχα και αποκλειστικά μέσω της επιστημονικής μελέτης, μοιάζει κάπως περιοριστικός.

Και ίσως αυτό συμβαίνει διότι, μιας και η ομιλούμενη γλώσσα είναι μια τόσο ισχυρή συνιστώσα της ανθρώπινης σκέψης και λογικής, ενδεχομένως εμείς να αποδίδουμε υπερβολική έμφαση σε αυτή αποκλειστικά τη μορφή επικοινωνίας. Για παράδειγμα, τα χταπόδια και τα καλαμάρια μπορούν να επικοινωνούν αλλάζοντας τα χρωματικά μοτίβα στο δέρμα τους. Μπορεί λοιπόν οι ζωές των ζώων, και επομένως οι τρόποι με τους οποίους αυτά αντικρίζουν και αντιλαμβάνονται τον κόσμο, να είναι τόσο πολύ διαφορετικά από τους ανθρώπινους, που οι άνθρωποι απλούστατα να μη μπορούν να κάνουν μέχρι στιγμής μια αποτελεσματική μεταγλώττιση. Μπορεί να απαιτείται να γίνει κάτι περισσότερο από μια απλή κλινική, επιστημονική έρευνα. Ίσως μια προσέγγιση στον κόσμο των ζώων με όρους συν-πάθειας. Μια τέτοια ομοιοπαθητική σχεδόν προσέγγιση ισχύει στην περίπτωση διαφόρων ιθαγενών, οι οποίοι για λόγους επιβίωσης αλλά και λόγω πολιτιστικής επιλογής, αναπτύσσουν βαθιά κατανόηση της συμπεριφοράς των ζώων. Σήμερα υπάρχουν καινοτόμοι ερευνητές που προσεγγίζουν το ζήτημα με παρεμφερή τρόπο, όπως ο μελετητής της συμπεριφοράς των λύκων, Shaun Ellis, και ο μελετητής της συμπεριφοράς των αρκούδων, Else Poulsen, οι οποίοι έχουν προετοιμαστεί να επενδύσουν το χρόνο και την προσπάθειά τους για να εξοικειωθούν με τους τρόπους των ζώων. Οι εκπαιδευτές αλόγων, γνωστοί ως “γοητευτές των αλόγων” είναι ακόμη ένα πρόσφατο παράδειγμα που έχει προσελκύσει την προσοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης, μολονότι η αντίληψη ότι οι ίπποι μπορούν να εκπαιδεύονται χωρίς καταναγκασμό μπορεί να εντοπιστεί ήδη στην εποχή του Έλληνα στρατιωτικού και συγγραφέα Ξενοφώντα (430-354 π.Χ.).

Στο βιβλίο του Kinship with All Life (Συγγένεια με Πάσα Ζωή), ο J. Allen Boone κάνει αναφορές σε περιπτώσεις ζώων, και ιδιαίτερα στο Γερμανικό Ποιμενικό σκύλο Strongheart, ο οποίος εμφανίστηκε

σε κάποιες κινηματογραφικές ταινίες. Ο Boone επισημαίνει ότι η πιο σημαντική επικοινωνία που είχε με διάφορα ζώα ουσιαστικά γινόταν χωρίς λόγια ή μέσω τηλεπάθειας. Ο βιολόγος και συγγραφέας Rupert Sheldrake έχει πραγματοποιήσει πειράματα και έχει συγκεντρώσει αποδείξεις από άλλες μελέτες, για την τηλεπάθεια μεταξύ ζώων και ανθρώπων, περιλαμβανομένων σκύλων και ενός Αφρικανικού Γκρίζου παπαγάλου, του N'kisi. Το παρακάτω απόσπασμα από τα βιβλία της Αλίκης Μπέιλυ είναι σχετικό με αυτή την εργασία: "Η υπηρεσία του ζώου στον άνθρωπο είναι καλά αναγνωρισμένη κι εκφράζεται διαρκώς. Η υπηρεσία του ανθρώπου προς τα ζώα δεν έχει ακόμη κατανοηθεί, παρότι γίνονται μερικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση. Πρέπει τελικά να επέλθει μια στενή σύνθεση κι ένας συντονισμός συν-πάθειας μεταξύ τους, κι όταν συμβεί αυτό, θα λάβουν χώρα μερικά εκπληκτικά συμβάντα μεντιουμισμού των ζώων υπό ανθρώπινη έμπνευση. Μέσα από αυτό θα αναπτυχθεί ταχέως ο παράγοντας της νοημοσύνης στα ζώα (του οποίου εμβρυώδη εκδήλωση συνιστά το ένστικτο) κι αυτό είναι ένα από πιο έξοχα αποτελέσματα της επιδιωκόμενης σχέσης ανθρώπου - ζώων."7 Υπάρχουν επίσης μαρτυρίες ότι τα φυτά ανταποκρίνονται στη μουσική και η εργασία του Cleve Backster υποδεικνύει ότι τα φυτά μπορεί επίσης να είναι ευαίσθητα στην ανθρώπινη σκέψη. Όλες αυτές η παρατηρήσεις αποτελούν απόρροια της ιδέας ότι η ζωή και η συνείδηση αποτελούν ένα μεγάλο συνεχές, και οι ίδιες εκφράζονται σε διάφορους αναβαθμούς μέσω μιας σχεδόν άπειρης ποικιλίας μορφών.

Μέσω της μακρόχρονης σύνδεσης τους με τα ανθρώπινα όντα, τα ζώα, τα φυτά, και ακόμη και τα ορυκτά, έχουν περάσει ως ήρωες ιστοριών μέσα στο μύθο, το θρύλο και το διδακτικό παραμύθι, ως σύμμαχοι και ανταγωνιστές. Έτσι προέκυψε παραδοσιακά η σύνδεση κάποιων χαρακτηριστικών με συγκεκριμένα ζώα: το θάρρος του λιονταριού, η υπομονή του ελέφαντα, η ευφυΐα της αλεπούς. Αυτό ισχύει επίσης ως ένα βαθμό και με τα φυτά: η δύναμη της βαλανιδιάς, η γλυκύτητα του τριαντάφυλλου, η αγνότητα του κρίνου. Επίσης και με κάποια ορυκτά: η λαμπρότητα του διαμαντιού, η στερεότητα του γρανίτη, η μαγνητική γοητεία του χρυσού. Αυτές οι συνδέσεις και αναγνωρίσεις ιδιοτήτων με χαρακτηριστικά που επιδεικνύουν τα διάφορα πλάσματα, μπορούν να αναχθούν σε εκείνα που αναφέρει στα γραπτά της η Αλίκη Μπέιλυ για τις επτά ακτίνες, οι οποίες θεωρούνται ως οι επτά βασικές ενέργειες που διέπουν όλες τις μορφές, σε όλα τα βασίλεια της φύσης. Από αυτή την άποψη, κάθε είδος θα χαρακτηρίζεται κυρίως από την ποιότητα μιας συγκεκριμένης ακτίνας. Στους ανθρώπους, η έκφραση μιας συγκεκριμένης ακτίνας είναι πιο σύνθετη, αλλά

και σε αυτούς επίσης οι ίδιες επτά ποιότητες είναι παρούσες, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, γεγονός που μπορεί να εξηγήσει γιατί ορισμένα άτομα παρουσιάζουν μια ιδιαίτερη έλξη για ορισμένα είδη. Γι αυτό μια ευρύτερη μελέτη των ακτίνων, μαζί με μια βαθιά και προσεκτική παρατήρηση του εαυτού και όλων των άλλων πλασμάτων, μπορεί να δημιουργήσει μια θετική επανάσταση στις σχέσεις μεταξύ της ανθρωπότητας και των άλλων βασιλείων της φύσης, μια επανάσταση που χρειάζεται να γίνει καθώς οι πιέσεις που ασκεί η ανθρώπινη κατανάλωση συνεχίζουν να απειλούν τον οικολογικό ιστό του πλανήτη.8

Το συμπέρασμα όλων αυτών είναι ότι οι τωρινές σχέσεις της ανθρωπότητας με τα κατώτερα βασίλεια είναι σύνθετες, και εκτείνονται από την πιο βίαιη σκληρότητα και εκμετάλλευση, μέσω της αδιαφορίας και της απαθούς παρατήρησης και μεταχείρισης, μέχρι την πιο βαθιά και σταθερή συμπόνια και συν-πάθεια. Όλοι οι άνθρωποι καλής θέλησης μπορούν να βρουν τρόπους να ενισχυθεί κι άλλο το συμπονετικό μέρος αυτού του φάσματος, συμβάλλοντας έτσι σε ένα μέλλον στο οποίο κάθε βασίλειο στη φύση, από το πνευματικό μέχρι το ορυκτό, θα κρατιέται μέσα στον κύκλο της ενοποιητικής θέλησης-για-το-καλό.

1. Υπάρχουν, εντούτοις, επίσης άλλες θεωρίες με θρησκευτικό υπόβαθρο που δεν έχουν κανένα πρόβλημα με την ιδέα της βιολογικής εξέλιξης.

2. Πάνω σ' αυτό το θέμα μπορεί κανείς να συμβουλευθεί την ιστοσελίδα www.theosociety.org/pasadena/sd/sd2-1-01.htm

3. Πάνω σ' αυτό το θέμα μπορεί κανείς να συμβουλευθεί την ιστοσελίδα http://wn.rsarchive.org/Books/GA013/English/RSP1963/GA013_index.html

4. Εντούτοις, ακόμη και η εκπαίδευση μπορεί να είναι μια άκαμπτη δομή που δεν λαμβάνει υπόψη καθόλου τις ιδιαίτερες ιδιότητες του μεμονωμένου ζώου. Στο βιβλίο του Συγγένεια με Όλη τη Ζωή, ο J. Allen Boone κάνει μια διάκριση μεταξύ της κατάρτισης ενός ζώου, στο οποίο ο άνθρωπος επιβάλλει την άποψη του για το πώς αυτό πρέπει να συμπεριφερθεί και της εκπαίδευσης του, στην οποία ο άνθρωπος επιδιώκει να καταλάβει το ζώο, για να συνεργαστεί μαζί του για την ανάπτυξή του.

5. Διαθέσιμο τυπωμένο από την Παγκόσμια Καλή Θέληση στις διευθύνσεις στο πίσω μέρος του φυλλαδίου ή στον ιστοχώρο μας, www.worldgoodwill.org

6. Συμπόνια στον Κόσμο της Καλλιέργειας , River Court, Mill Lane, Godalming, Surrey, GU7 1EZ, UK. Τηλ.: + 44 (0) 1483 521 950. Ιστοχώρος: www.ciwf.org.uk

7. Το Πεπρωμένο των Εθνών, Alice Bailey, 1949. Διαθέσιμο από τον εκδοτικό οίκο Lucis Press. στις διευθύνσεις στο πίσω μέρος του φυλλαδίου ή μέσω

του ιστοχώρου μας στο www.lucistrust.org

8. Ένα καλό μέρος για να αρχίσει κανείς τη μελέτη των επτά ακτίνων είναι Η Πραγματεία επί των Επτά Ακτίνων, τόμος 1, Alice Bailey, 1962. Διαθέσιμο από τον εκδοτικό οίκο Lucis Press. στις διευθύνσεις στο πίσω μέρος του φυλλαδίου ή μέσω του ιστοχώρου μας στο www.lucistrust.org

“...το προ πολλού προκαθορισμένο έργο... θα είναι το να αποβεί η ανθρωπότητα ο παράγοντας διανομής της πνευματικής ενέργειας για τα τρία υπανθρώπινα βασίλεια. Αυτό είναι το κυριότερο έργο υπηρεσίας που έχει αναλάβει το τέταρτο βασίλειο, μέσω των ενσαρκούμενων ψυχών του. Κάποια μέρα η ακτινοβολία από το τέταρτο βασίλειο θα είναι τόσο ισχυρή και εκτεταμένη, που τα αποτελέσματά της θα διεισδύσουν έως τα βάθη του δημιουργημένου φαινομενικού κόσμου, ακόμη και αυτού του ορुकτου βασιλείου.”

(Το Πεπρωμένο των Εθνών, Αλίκη Μπέιλυ, σ.124)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

A New Science of Life,
Rupert Sheldrake, Icon Books, Λονδίνο, 2009)

Το βιβλίο *Μια Νέα Επιστήμη της Ζωής* είναι μια πλήρως αναθεωρημένη έκδοση του αμφιλεγόμενου κλασικού επιστημονικού βιβλίου που δημοσιεύθηκε το 1981. Τα άλυτα προβλήματα της βιολογίας δεν έχουν ακόμα εξηγηθεί από τη συμβατική έρευνα, που καθιστά τη διατριβή του Sheldrake πιο σχετική από ποτέ.

Το βιβλίο περιγράφει ένα ριζικά νέο μοντέλο της επιστήμης και επαναξιολογεί την άποψη μας περί γενετικής κληρονομιάς. Ο Rupert Sheldrake υποστηρίζει ότι τα φαινόμενα γίνονται πιο πιθανά όσο συχνότερα εμφανίζονται. Τα μεμονωμένα φυτά και τα ζώα βασίζονται και συμβάλλουν στη συλλογική μνήμη των ειδών τους. Ακόμη και οι κρύσταλλοι εξαρτώνται από ένα είδος μνήμης. Όταν οι φαρμακοποιοί κρυσταλλώνουν νέες χημικές ουσίες σε κάποιο μέρος του κόσμου, γίνεται ευκολότερο να κρυσταλλωθούν οι ίδιες κι αλλού. Ο Sheldrake βλέπει αυτές τις διαδικασίες ως παραδείγματα μορφικής συνήχησης. Εξηγεί πώς περασμένες μορφές και δραστηριότητες των οργανισμών μπορούν να επηρεάσουν οργανισμούς στο παρόν, μέσω άμεσων συνδέσεων πέρα από το χρόνο και το χώρο.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΠΛΟΥΤΟ ΣΤΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΛΟΥΤΟ

Agenda for a New Economy
- From Phantom Wealth to Real Wealth
David, C. Korten
Berrett-Koehler, Σαν Φρανσίσκο, 2009

Στο εξαιρετικά επίκαιρο βιβλίο του, *Ημερήσια διάταξη για μια Νέα Οικονομία - από τον Φανταστικό Πλούτο στον Πραγματικό Πλούτο*, ο David Korten

προσδιορίζει μια ριζοσπαστική ημερήσια διάταξη για τον ανασχηματισμό των οικονομικών κατά τρόπο που να μειώνουν σημαντικά την εξάρτηση από τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Κι ενώ το κείμενο γράφεται από μια αμερικανική προοπτική, τα επιχειρήματα του βιβλίου ισχύουν παγκοσμίως. Ο Korten θέτει μια διάκριση μεταξύ μιας οικονομίας τύπου ‘Wall Street’, βασισμένης στην εικονική ή προσδοκώμενη αξία μετοχών και αϋλων τίτλων, και μιας οικονομίας ‘Main Street’, που βασίζεται στην αληθινή παραγωγή.

Υποστηρίζει ότι η πρώτη οικονομική μορφή βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στην δημιουργία φανταστικού πλούτου, δηλαδή χρήματα που δημιουργούνται από το τίποτα μέσα από δάνεια από χρηματοπιστωτικούς θεσμούς, και μάλιστα χρήμα το οποίο στη συνέχεια γίνεται μέσο περαιτέρω χειραγώγησης, μέσω σύνθετων οικονομικών οργάνων και μηχανισμών, με κύριο σκοπό τον πλουτισμό εκείνων των επιχειρήσεων και ατόμων που μπορούν να αντέχουν οικονομικά να ασχοληθούν μαζί τους.

Αναφέρει την τρέχουσα πιστωτική κρίσιμη στιγμή ως απόδειξη της συνολικής αποτυχίας αυτού του προτύπου, και αντιπαραθέτει στον φανταστικό πλούτο τον πραγματικό πλούτο, δηλ. τα πραγματικά προϊόντα και τις υπηρεσίες που τα ανθρώπινα όντα πρέπει να διατηρήσουν για μια υγιή ζωή, μαζί με τους αμοιβαίους δεσμούς εμπιστοσύνης και προσοχής που δομούν τις κοινότητες και τις οικογένειες.

Καθορίζει ένα σχέδιο δώδεκα σημείων για την μετάβαση από μία οικονομία τύπου ‘Wall Street’ σε μια ‘Main Street’ οικονομία, μια μετάβαση που αναγνωρίζει ότι μπορεί να είναι επίπονη, αλλά που θεωρεί ότι είναι απαραίτητη, εάν πρόκειται να δώσουμε τέλος σε έναν τρόπο ζωής που είναι καταστρεπτικός για τις κοινότητες, το περιβάλλον και τελικά την ίδια την ανθρωπότητα.

Ολοκληρώνει με οδηγίες για τη συμμετοχή στο παγκόσμιο κίνημα που επιδιώκει να κάνει τις αναγκαίες αλλαγές.

Η Μεγάλη Επίκληση

Αυτή η Επίκληση ή Προσευχή, δεν ανήκει σε κανένα πρόσωπο ή ομάδα, αλλά σε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Η ομορφιά και η δύναμη αυτής της Επίκλησης βρίσκεται στην απλότητά της και στο ότι εκφράζει κάποιες κεντρικές αλήθειες τις οποίες όλοι οι άνθρωποι, ενδόμυχα και κανονικά τις αποδέχονται. Την αλήθεια της ύπαρξης μιας βασικής Διάνοιας την οποία με ασάφεια την αποκαλούμε Θεό. Την αλήθεια ότι πίσω από όλες τις εξωτερικές εκδηλώσεις η κινητήρια δύναμη του σύμπαντος είναι η Αγάπη. Την αλήθεια ότι μια μεγάλη Ατομικότητα ήρθε στη γη, την οποία η Χριστιανοί την αποκαλούν Χριστό, και η οποία ενσωμάτωσε εκείνη την αγάπη ώστε να μπορούμε να την κατανοήσουμε. Την αλήθεια ότι τόσο η αγάπη όσο και η νοημοσύνη είναι αποτελέσματα εκείνου που αποκαλείται Θέληση του Θεού, και τελικά την αυταπόδεικτη αλήθεια ότι μόνο μέσα από την ίδια την ανθρωπότητα μπορεί το Θείο Σχέδιο να εκτελεστεί. Πρόσφατα, η αρχική διατύπωση τροποποιήθηκε, για να διευκολύνει μια ακόμα ευρύτερη διανομή. Για μια πιο λεπτομερή εξήγηση των λόγων της τροποποίησης, παρακαλούμε συμβουλευτείτε το άρθρο Η Μεγάλη Επίκληση: Υπηρεσία σ' ένα Μεταβαλλόμενο Κόσμο, στο δελτίο Νο 4 του 2000 ή γράψτε στην Παγκόσμια Καλή Θέληση, στη διεύθυνση που αναφέρεται στην τελευταία σελίδα.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΚΛΗΣΗ

Από την εστία του Φωτός, μέσα από τη διάνοια του Θεού,
ας διαχυθεί φως μέσα στις διάνοιες των ανθρώπων.
Το Φως ας κατέλθει στη Γη.

Από την εστία της Αγάπης, μέσα από την καρδιά του Θεού,
ας διαχυθεί η αγάπη μέσα στις καρδιές των ανθρώπων.
Είθε ο Χριστός να γυρίσει στη Γη.

Από το κέντρο όπου η Θέληση του Θεού είναι γνωστή,
ο σκοπός ας καθοδηγεί τις μικρές θελήσεις των ανθρώπων.
Ο Σκοπός, που οι Διδάσκαλοι γνωρίζουν και υπηρετούν.

Από το κέντρο που ονομάζουμε φυλή των ανθρώπων,
το Σχέδιο της Αγάπης και του Φωτός ας πραγματοποιηθεί
και είθε να σφραγίσει την πύλη του κακού.

Το Φως, η Αγάπη και η Δύναμη
ας αποκαταστήσουν το Σχέδιο πάνω στη Γη.

(ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ)

Από την εστία του Φωτός, μέσα από τη διάνοια του Θεού
ας διαχυθεί φως μέσα στις διάνοιες των ανθρώπων.
Το Φως ας κατέλθει στη Γη.

Από την εστία της Αγάπης, μέσα από την καρδιά του Θεού,
ας διαχυθεί η αγάπη μέσα στις καρδιές των ανθρώπων.
Είθε ο Ερχόμενος να γυρίσει στη Γη.

Από το κέντρο όπου η Θέληση του Θεού είναι γνωστή,
ο σκοπός ας καθοδηγεί τις μικρές θελήσεις των ανθρώπων.
Ο Σκοπός που οι Διδάσκαλοι γνωρίζουν και υπηρετούν.

Από το κέντρο που ονομάζουμε φυλή των ανθρώπων,
το Σχέδιο της Αγάπης και του Φωτός ας πραγματοποιηθεί,
και είθε να σφραγίσει την πύλη του κακού.

Το Φως, η Αγάπη και η Δύναμη
ας αποκαταστήσουν το Σχέδιο πάνω στη Γη.

ΣΥΜΒΑΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΔΟΜΗΣΗ ΟΡΘΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ISSN 0818-4984

Η Παγκόσμια Καλή Θέληση είναι ένα διεθνές κίνημα που βοηθά στην κινητοποίηση της ενέργειας της καλής θέλησης και στη δόμηση ορθών ανθρωπίνων σχέσεων. Ιδρύθηκε το 1932 ως μια δραστηριότητα υπηρεσίας του Λούις Τραστ. Το Λούις Τραστ είναι ένα κατοχυρωμένο μορφωτικό ίδρυμα στην Μεγάλη Βρετανία. Στις ΗΠΑ αποτελεί μη κερδοσκοπικό μη φορολογούμενο εκπαιδευτικό οργανισμό. Στην Ελβετία καταχωρείται ως μη κερδοσκοπικός σύλλογος. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΛΗ ΘΕΛΗΣΗ αναγνωρίζεται από τα Ηνωμένα Έθνη ως Μη Κυβερνητική Οργάνωση και εκπροσωπείται σε τακτικές απολογιστικές συνεδριάσεις στα Γραφεία του ΟΗΕ. Το Λούις Τράστ περιλαμβάνεται στον κατάλογο συμμετεχόντων του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών.

Το Δελτίο της Παγκόσμιας Καλής Θέλησης εκδίδεται τρεις φορές το χρόνο. Εκτός από αναφορές σε τρίτους, τα κείμενα γράφονται αποκλειστικά από τα μέλη της Παγκόσμιας Καλής Θέλησης. Προσφέρονται αντίτυπα προς περαιτέρω διάθεση και διανομή ύστερα από κάθε σχετικό αίτημα. Το Δελτίο διατίθεται επίσης στα Δανικά, Ολλανδικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ελληνικά, Ιταλικά, Πορτογαλικά, Ρωσικά, Ισπανικά και Σουηδικά.

www.worldgoodwill.org είναι η διεύθυνση της Παγκόσμιας Καλής Θέλησης στο διαδίκτυο. Το δελτίο διατίθεται και από αυτή τη διεύθυνση.

Η Παγκόσμια Καλή Θέληση επαφίεται αποκλειστικά σε δωρεές προκειμένου να συνεχίζει το έργο της. Το Δελτίο διανέμεται δωρεάν για να διατίθεται όσο ευρύτερα γίνεται. Όμως οι δωρεές χρειάζονται πάντοτε για αυτή την υπηρεσία και εκτιμώνται ιδιαίτερω.

3 Whitehall Court
Suite 54
London SW1A 2EF
UK

1 Rue de Varembe (30)
Case Postale 31
1211 Geneva 20
SWITZERLAND

120 Wall Street
24th Floor
New York NY10005
USA